

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI KINH DOANH SẢN PHẨM CHÈ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN TAM ĐƯỜNG TỈNH LAI CHÂU

Dương Thị Tinh*

Trường Đại học Kinh tế & Quản trị kinh doanh - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Quản lý nhà nước đối với kinh doanh sản phẩm chè chính là việc nhà nước dùng các công cụ, chính sách, luật pháp trong quá trình thực hiện chức năng hoạch định tổ chức lãnh đạo và kiểm soát kinh doanh sản phẩm chè đến đối tượng bị quản lý nhằm đạt được mục tiêu đề ra. Chè là một trong những sản phẩm có thương hiệu trên địa bàn huyện Tam Đường tỉnh Lai Châu, luôn được các cơ quan quản lý nhà nước quan tâm, tập trung chỉ đạo sản xuất và kinh doanh nhằm thực hiện mục tiêu giảm nghèo bền vững, nâng cao đời sống người dân trên địa bàn. Mặc dù, đã đạt được nhiều thành tựu nhất định nhưng trong công tác quản lý kinh doanh sản phẩm này còn nhiều bất cập. Cần đưa ra một số giải pháp nhằm tạo cơ sở khai thác mọi tiềm năng của cây chè và nâng cao hiệu quả quản lý kinh doanh sản phẩm chè trên địa bàn huyện.

Từ khóa: *Quản lý, kinh doanh, sản phẩm chè*

ĐẶT VẤN ĐỀ

Từ những năm 1980 chè Tam Đường tỉnh Lai Châu là một trong những cây trồng có vai trò quan trọng trong cơ cấu cây trồng của huyện, sản phẩm chè là sản phẩm có thương hiệu của huyện. Lợi thế do huyện Tam Đường nằm ở độ cao từ 700 - 1200 m so với mặt nước biển, có điều kiện tiểu vùng khí hậu hài hòa, mặt khác thổ nhưỡng hoàn toàn phù hợp cho cây chè tạo ra những hương vị đặc thù và tinh khiết của núi rừng Tây Bắc. Trong những năm qua dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ huyện, thực hiện Nghị quyết Đại hội XII Đảng bộ tỉnh, nâng cao năng lực lãnh đạo, quản lý phát triển kinh tế - xã hội của huyện nói chung và quản lý kinh doanh sản phẩm chè đạt nhiều thành tựu quan trọng, tạo ra nhiều chuyển biến rõ rệt. Tuy nhiên, công tác quản lý nhà nước đối với việc kinh doanh sản phẩm chè còn lỏng lẻo, chưa bám sát thực tế làm cho hiệu quả quản lý chưa cao, còn nhiều chính sách chưa phù hợp với thực tế, chưa khai thác hết mọi tiềm năng nhằm nâng cao hiệu quả trong việc quản lý kinh doanh sản phẩm chè. Vì thế việc khắc phục những yếu kém và thiếu sót trong hệ thống các chính sách là hết sức cần thiết.

MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Đối tượng nghiên cứu là công tác quản lý nhà nước đối với kinh doanh sản phẩm chè trên địa bàn huyện Tam Đường tỉnh Lai Châu giai đoạn 2012-2015. Nhằm mục tiêu phân tích thực trạng và đánh giá những thành công, tồn tại của quản lý nhà nước đối với kinh doanh sản phẩm chè trên địa bàn huyện. Nội dung nghiên cứu chỉ nghiên cứu về giá sản phẩm chè và các hoạt động xúc tiến thương mại.

Phương pháp nghiên cứu: sử dụng phương pháp phân tổ để phân chia đối tượng nghiên cứu theo các nội dung khác nhau theo những tiêu thức nhất định. Thông qua phân tổ thống kê cho thấy sự khác biệt giữa các nhóm. Phương pháp thống kê mô tả được mô tả thông qua các số liệu thu thập được để phân tích tình hình kinh tế - xã hội của huyện, và thực trạng quản lý nhà nước đối với kinh doanh sản phẩm chè. Thông qua việc sử dụng các mức độ như số tuyệt đối, số tương đối, số trung bình để mô tả về kết quả kinh doanh. Phương pháp thống kê so sánh nhằm tính các tốc độ phát triển, tốc độ tăng trưởng, xác định mức biến động tương đối và tuyệt đối trong kinh doanh sản phẩm chè.

KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

Quản lý giá sản phẩm chè

Việc kiểm soát giá cả sản phẩm chè trên địa bàn huyện Tam Đường được lãnh đạo huyện

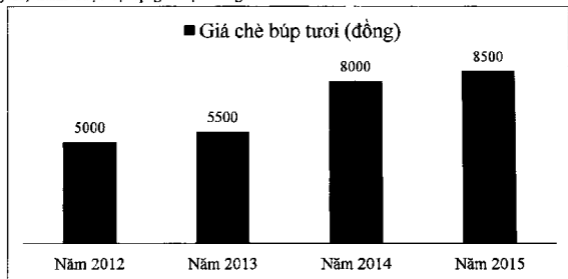
* Tel: 0978 875866, Email: tinhvinh@gmail.com

quan tâm, thông qua tham mưu của Phòng Kế hoạch Tài Chính. Giá sản phẩm chè quyết định đến hiệu quả, doanh thu của thương nhân kinh doanh chè, do đó vấn đề kiểm soát giá cả sản phẩm chè trên thị trường có vai trò quan trọng. Giá chè ngoài việc người kinh doanh ấn định còn thay đổi theo mùa và theo cung cầu trên thị trường, có sự chênh lệch về giá giữa mùa hè, mùa đông và mùa lễ tết. Các doanh nghiệp kinh doanh chè trên địa bàn huyện thường thu gom chè với số lượng lớn để trong kho, chờ dịp đến mùa đông và lễ tết khi giá chè ở mức cao thì đưa ra thị trường tiêu thụ.

Để ổn định tình hình kinh doanh sản phẩm và đảm bảo cả lợi ích cho người trồng, sản xuất, chế biến và kinh doanh sản phẩm chè của huyện Tam Đường trên thị trường. Đồng thời để đảm bảo sự ổn định của doanh nghiệp trong chuỗi giá trị hàng hóa, lãnh đạo huyện đã có những chính sách nhằm ổn định giá sản phẩm chè, tránh những bất ổn do thị trường gây ra, tránh được sự ép giá thị trường bên

ngoài địa bàn. Ngoài ra tạo khung pháp lý cho những người kinh doanh sản phẩm chè tuân theo các quy định của pháp luật, không ép giá đối với người trồng chè, bán chè với mức giá không hợp lý ra thị trường nhằm cạnh tranh không công bằng. Ta có thể thấy mức giá chè tươi trong những năm qua là tăng khá phù hợp với chi phí trồng, thu hoạch và chất lượng.

Ta thấy mức giá bán 1kg chè búp tươi có sự tăng hơn qua các năm nhưng không có sự biến động lớn, có được điều đó một phần là do các chính sách quản lý của Nhà nước đã làm cho giá cả sản phẩm chè phát triển ổn định. Tuy nhiên, nhà nước và UBND huyện cần phải có các văn bản cụ thể hơn về chính sách giá cả đối với sản phẩm chè nhất là trong giai đoạn nền kinh tế tồn tại và phát triển trong bối cảnh hội nhập, môi trường cạnh tranh ngày càng gay gắt. Đồng thời, có thể có những biến động về giá cả, lạm phát, sản xuất chè gặp nhiều thiên tai, dịch bệnh.

Biểu đồ 1. Mức giá thu mua 1kg chè búp tươi từ năm 2012-2015

(Nguồn: Phòng kinh tế huyện Tam Đường)

Bảng 1. Bảng báo giá chi tiết chè Tam Đường giai đoạn 2012- 2015

STT	Tên sản phẩm (1kg)	Năm				TB giai đoạn
		2012	2013	2014	2015	
01	Chè Kim Tuyên	780	800	830	900	827
02	Chè Ô long xanh	550	580	600	600	582
03	Chè Ô long đen	400	430	430	450	427
04	Chè Shancha	300	300	350	350	337
05	Chè Matcha	200	250	300	300	262

(Nguồn: www.chetamdương.com)

Trong khi giá chè bình quân trong toàn tỉnh từ 300 - 400 nghìn đồng/1kg thì chè Tam Đường luôn cao hơn do có thương hiệu nhiều năm trên địa bàn tỉnh Lai Châu, chất lượng tốt hơn rất nhiều so với sản phẩm chè tại các huyện khác. Đặc sắc với những hương vị của các loại chè như Kim Tuyên, Ô long, Shancha, Matcha, không những được tiêu thụ trong nước mà còn đẩy mạnh xuất khẩu. Chè Kim Tuyên có mức giá cao nhất trong năm 2015 là 900 nghìn đồng/1kg, trung bình cả giai đoạn 2012-2015 là 827 nghìn đồng/1kg. Loại chè này có mức giá cao nhất trong các loại chè, chủ yếu xuất khẩu hoặc tiêu thụ tại thị trường nội địa chủ yếu nhằm mục đích tặng, biếu nhất là trong các ngày lễ, tết. Năm 2014, chè Kim Tuyên của huyện Tam Đường vinh dự được nhận giải thưởng "*Sản phẩm nông nghiệp tiêu biểu năm 2014*" do Trung ương Hội Nông dân Việt Nam, Bộ Nông Nghiệp và Phát triển nông thôn trao tặng. Số lượng các loại chè khác như chè Ô long, chè Sancha, chè Matcha có mức giá thấp hơn chè Kim tuyên nhưng cũng tiêu thụ với số lượng lớn do những loại chè này phù hợp với kinh tế, nhu cầu của người tiêu dùng trên địa bàn huyện và các tỉnh lân cận khác. Chè ÔLong xanh có mức giá trung bình trong giai đoạn là 582 nghìn đồng/1kg, cao hơn giá chè Shancha, matcha. Tuy nhiên, giá các loại chè luôn tăng qua các năm, thể hiện chất lượng, thương hiệu của chè Tam Đường ngày càng được chú trọng nhưng mức giá vẫn còn rất thấp, thấp hơn nhiều so với đối thủ cạnh tranh trên địa bàn các tỉnh khác.

Quản lý các hoạt động xúc tiến thương mại

Các chính sách đẩy mạnh tuyên truyền quảng cáo, khuyến mại, xúc tiến thương mại nhằm quảng bá, giới thiệu sản phẩm chè của huyện Tam Đường luôn được các cấp lãnh đạo của tỉnh Lai Châu và huyện Tam Đường nói riêng quan tâm, thúc đẩy thực hiện qua các chương trình quảng bá, tổ chức nhiều hội chợ giới thiệu sản phẩm chè tại trung tâm thương mại... Từ đó làm cho khối lượng sản phẩm chè tiêu thụ của huyện Tam Đường ngày càng tăng do nhiều người biết đến chè của huyện nhiều hơn. Đảm bảo những thông tin chính

xác về thông tin đầy đủ của sản phẩm chè tới tay người tiêu dùng và chú trọng hiệu quả trong các hoạt động xúc tiến thương mại về sản phẩm. Các nội dung chương trình quảng cáo, khuyến mại xúc tiến thương mại đều tuân theo các quy định của pháp luật và phù hợp với phong tục tập quán từng vùng miền, đặc biệt là những sản phẩm chè được đưa tiêu thụ ở nước ngoài. Các chương trình, hoạt động quảng cáo luôn tuân thủ theo các quy định trong thông tư số 19/2015/TT-BVHTT hướng dẫn thực hiện pháp lệnh quảng cáo.

Hiện nay việc quảng bá thương hiệu và phát triển thị trường chè nội địa trong đó có sản phẩm chè của huyện Tam Đường đã được đề cập đến rất nhiều. Nhưng theo Phó chủ tịch thường trực kiêm Tổng thư ký Hiệp hội chè Việt Nam (Vitas) thì các doanh nghiệp vẫn tự thân phát triển hoạt động xúc tiến thương mại là chính do Nhà nước vẫn chưa có những thông tư hướng dẫn cụ thể liên quan đến xúc tiến thương mại nên chưa có nguồn lực mạnh đưa vào chiến dịch cho cả ngành. Cũng như vậy chè của huyện Tam Đường cũng chưa có được những chương trình quảng cáo, giới thiệu hình ảnh một cách cụ thể, rõ ràng.

Thành công

Dưới sự quan tâm của Nhà nước và UBND huyện, quản lý nhà nước đối với giá và chương trình xúc tiến thương mại của sản phẩm chè Tam Đường đã tạo điều kiện cho hoạt động kinh doanh sản phẩm này ngày càng phát triển về số lượng và chất lượng.

Hệ thống cơ chế chính sách, công cụ quản lý nhà nước đã chú trọng ổn định phát triển mức giá sản phẩm và đẩy mạnh công tác xúc tiến thương mại tạo động lực cho nhà nông và nhà kinh doanh đầu tư sản xuất, kinh doanh sản phẩm chè. Phù hợp với mục tiêu cũng như chiến lược phát triển KTXH của huyện và sự phát triển chung của ngành chè. Tác động giải quyết việc làm và nâng cao thu nhập ổn định cho người trồng chè, cũng như hiệu quả kinh doanh của những người kinh doanh chè.

Công tác quản lý đối với hoạt động kinh doanh sản phẩm chè đã tạo điều kiện để đội

ngũ nhân lực làm công tác quản lý nhà nước có cơ hội được tham gia đào tạo và học hỏi kinh nghiệm nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và có thể thực thi các chính sách của Nhà nước một cách hiệu quả hiệu lực nhất.

Hạn chế

Hệ thống cơ chế chính sách, công cụ quản lý nhà nước đối với kinh doanh sản phẩm chè Tam Đường vẫn chưa được xây dựng một cách đồng bộ, chưa thay đổi kịp so với sự thay đổi về điều kiện KTXH, sự biến động ngành chè, còn nhiều thiếu sót chưa hoàn thiện cần phải thay đổi và hoàn thiện hơn.

Chính sách quản lý chưa có sự ưu đãi phù hợp về mức thuế liên quan đến hoạt động kinh doanh sản phẩm chè, chính sách kiểm soát giá sản phẩm chè còn chưa chặt chẽ, chưa phù hợp với thực tế.

Trình độ cán bộ quản lý nhà nước còn nhiều yếu kém và bất cập, sự quan tâm chỉ đạo của các cấp các ngành về đào tạo và nâng cao trình độ còn hạn chế. Nhân lực làm công tác quản lý hầu hết đều chưa qua đào tạo bài bản nên trình độ năng lực và chuyên môn còn kém, ảnh hưởng đến hiệu quả quản lý.

Công tác kiểm tra kiểm soát đối với kinh doanh sản phẩm chè của huyện Tam Đường cũng còn những tồn tại như việc kiểm tra hoạt động buôn bán kinh doanh hàng nhái, hàng giả, hàng vi phạm thương hiệu chè Tam Đường... còn chưa được quan tâm đúng mức.

ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP

- Đào tạo, nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ quản lý để khắc phục tình trạng một số cán bộ quản lý yếu nghiệp vụ chuyên ngành, chủ yếu là quản lý theo kinh nghiệm, UBND huyện cần kiến nghị với sở Công thương Lai Châu hoặc Bộ Công thương mở các lớp đào tạo, bồi dưỡng kiến thức về công tác quản lý kinh doanh sản phẩm chè. Đặc biệt hơn chè Tam Đường dành tới 30-40% cho xuất khẩu vì vậy cũng cần có một đội ngũ quản lý am hiểu về thị trường và luật pháp quốc tế.

- UBND huyện Tam Đường cần hỗ trợ các thương nhân trong việc giải quyết các thủ tục đăng ký kinh doanh ngành hàng, đăng ký, thu nộp thuế... Đồng thời cần tổ chức cho thương nhân tham gia các lớp tập huấn, nghiệp vụ chuyên môn, phổ biến và chỉ đạo thực hiện các quy định của pháp luật, kiến thức về vệ sinh an toàn thực phẩm, chất lượng hàng hóa và nâng cao mức giá và tăng cường xúc tiến thương mại, đẩy mạnh hiệu quả kinh doanh.

- Ban hành chính sách nhằm khuyến khích, tuyên truyền và phát triển thương hiệu chè Tam Đường. Bên cạnh đó chú trọng nâng cao chất lượng, đa dạng chủng loại như các chè đóng lon, chai, chè ướp hoa quả, các loại chè đóng hộp, các loại chè được liệu. Làm tốt công tác quảng bá để mở rộng xuất khẩu sang các nước, nhằm thu được nhiều ngoại tệ cho quá trình phát triển kinh tế xã hội của toàn huyện.

- Đổi mới, nâng cao hiệu quả bộ máy quản lý nhà nước đối với kinh doanh sản phẩm chè. Hoàn thiện về nội dung, cách thức chỉ đạo, thiết thực với thực tế, đa dạng hóa các hình thức hỗ trợ doanh nghiệp, kinh doanh sản phẩm chè. Phát huy hết vai trò của chính quyền địa phương trong việc nâng cao năng xuất, sản lượng và hiệu quả kinh doanh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo cáo định hướng phát triển ngành sản xuất chè huyện Tam Đường đến năm 2015.
2. Nghị quyết số 84/2015/NQ-HĐND ngày 18/12/2015 của Hội đồng nhân dân huyện về việc thông qua Đề án: "Phát triển và thâm canh cây chè chất lượng cao giai đoạn 2015-2020 trên địa bàn huyện Tam Đường".
3. Nghị quyết số 16-NQ/ĐH ngày 28/7/2015 Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Tam Đường lần thứ XIX nhiệm kỳ 2015-2020.
4. Quyết định số 62/2013/QĐ-TTg ngày 25/10/2013 của Thủ tướng Chính phủ về chính sách khuyến khích phát triển, hợp tác, liên kết sản xuất gắn với tiêu thụ nông sản, xây dựng cánh đồng lớn.
5. www.chetamduong.com;
www.tamduongtea.com.vn.

SUMMARY

STATE MANAGEMENT FOR TEA PRODUCTION BUSINESS: A CASE OF TAM DUONG DISTRICT – LAI CHAU PROVINCE**Dương Thị Tinh****University of Economics and Business Administration - TNU*

Management for trading tea products is the concern of the government particularly on the use of tools, policies, and laws in performing the function of planning organizational leadership and business control to the tea products which is subject to management in order to achieve its objectives. Tea is one of the branded products in Tam Duong district, Lai Chau Province. It has always been the state authorities concern and focus on production and achieve the objective of sustainable poverty reduction, improving the lives of people in the province. Though, It has made certain achievements, but the business management of this product is inadequate. Hence, some solutions should be given to create the basis to exploit all the potential of tea tree and improve the efficiency of business management of tea products in the district.

Keywords: *Management, business, tea products*

Ngày nhận bài: 25/8/2016; Ngày phản biện: 13/9/2016; Ngày duyệt đăng: 31/3/2017

* Tel 0978 875866, Email: tinhvinh@gmail.com